

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vsa leta gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.— " " 4.50 "
za četrt leta " 1.50; " " 2.25 "

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravištvo ne osira.

EDINOST

Oglas in oznanila se računajo po 8 evrov vsaka v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna zahvala, samrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste postitine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edincih je mož.

Konservativizem in sedanji sistem.

Kdor je slovenski rodoljub — dejanski, a ne samo besedami —, kdor v resnici ljubi domovino svojo, kdor je res vnet za napredek naroda slovenskega, in pred vsem, komur je do tega, da si osiguramo svoj narodni obstanek: ta mora obžalovati iz globine svoje duše žalostne odnose naše, ta mora obžalovati bratomorni boj, ki vihra sedaj mej obema strankama slovenskima, boj, ki pospešuje nakane naših protivnikov, a donša neizmerno škodo narodu slovenskemu.

Pisocim o tem predmetu vsiljuje se nam vprašanje, je-li bil potreben ta boj? Odgovor naš na to vprašanje, izvirajoč iz trdnega prepričanja našega, je le-ta, da ni bil potreben. "Potreba" tega boja je nastala še le potem, ko so nekaterniki v vsemi silami uma in — napuha jeli dokazovati, da še le tedaj nastane zlata doba za naše pokrajine — pojem domovine slovenske prišel je "iz mode" —, ko umestimo mej nami slovesno — občni razkol. S kratkimi besedami se da povedati, da je naš domači prepir v prvi vrsti hotela — osebna ambicija.

Občini razkol! To je torej tisti veliki cilj, po katerem hrepene nekateri naši rojaki. Občini razkol bodi obramba — verskemu čutu. Čudna prēmisa to, kaj ne da! Čudno preduslovje za varnost svete vere, tako čudno, da je ne moremo pojmiti nikakor. A tudi narod slovenski, ki je, hvala Bogu, še zdrav v svojem jedru, ni mogel pojmiti take gorostasnosti: da le prepir more pospeševati versko čutatvo, da le v prepiru tiči varnost veri katoliški; na prepir da naj se opira nauk — našega Izveličarja. Ne, tega ni mogel pojmiti narod slovenski. To so občutili dobro izvestni nekaterniki ter v "bistroumnosti" svoji so kmalu pogodili pravo pot, kako bi bilo možno priti do njih neplemenitega, nerodoljubnega in nemoralnega cilja — pogodili so, da treba v narodu kvariti zdravo jedro, da treba zmešati in zblo-

dati pojme. Narod naj niti ne sluti, kakov so cilji tej ali oni stranki; narod naj niti ne čita obrambe onih, ki se napadajo in sumničijo kar pavšalno: po tej poti širili se bodo polagoma krivi pojmi o strankah in osebah, in potem, ko se ti krivi pojmi udomačijo v slednji koži, potem bode tudi narod preklinjal tiste, kojih ne blagoslovljajo izvestni nekaterniki. In potem, ko je narod na krivi poti, no, potem je dotičnikom le igrača, da ga podé sem in tja po širni puščavi duševni, tako, da mu je le težko zopet najti pot, ki bi ga mogla privedi nazaj — k razsodnosti.

Tako so začeli kar v en koš metati: liberalce, brezverce in radikale. Kdor je odločen narodnjak, je tudi radikalec; kdor je radikalec, je sovražnik konservativcev; in kdor je nasprotnik konservativcev, je tudi nasprotnik vere in duhovščine; ergo: vsi radikanci, odnosno narodnjaki, so sovražniki vere. Te pa treba preganjati brezobzirno. To je torej tisti sistem, po katerem bi hoteli nekaterniki prirojiti vse naše javno življenje. Je sicer brezsmiseln ta sistem — kajti človek je lahko liberalce, a venderle slab narodnjak, kakor je lahko konservativce odločen narodnjak —, a metoda tiči venderle v njem. In še kako pogibeljna, ker utegne zbegati vso nerazsodno maso.

Zato pa smo se mi uprli z vso odločnostjo temu sistemu beganja. A veseli nas, da so se jeli upirati motenju pojmov tudi tako odlično konservativni listi, kakor je Celovški "Mir".

Ta list je ožigosal motenje pojmov z druge, jako važne strani. Kakor se z jedne strani mečeta v jeden in isti koš radikalizem in liberalizem, tako sez druge strani v potu svojega obraza trudijo za identifikacijo konservativca s pristašom sedanjega vladnega sistema. Tu naj bi veljalo načelo: kdor je konservativce, bodi tudi pristaš sedanjega sistema. Ako nisi to poslednje, tudi

a umreti za Onéga vender ni hotela. Zato je šla služiti v mesto, kjer so govorili samo po laški, kajti tu v daljnem, ptujem mestu pozabiti je hotela na nezvestega. A kako naj živi tukaj, kako naj prebije ure, kako dneve, ko ne more več videti Onéga, dasi bi ga rada videla vsaj na skrivnem jedenkrat na dan. Skorom ves mesec je bivala pod ptujo streho, slišala ptuj jezik, poskušala je tudi ona govoriti s prijateljicami po laški in vender, prenašati ni mogla še nadalje bridkih ur. Zapusti mesto in se povrne v rojstveni kraj. Ljudje so jo jedva izpoznali, dasi je bila v laškem mestu cele tri tedne. Obleka jej je bila izpremenjena in tudi govorica. Na glavi ni imela več rute, ampak prišla je gologlava in tudi počesana je bila drugače. Sramovala se je visokega čela in da bi bile lepša, pristrigla si je sama s škarnjami spredaj lase. Krilo jej ni bilo več priprosto, ampak tam zadaj je bilo baš tako, kakor bi si bila prišla za pas dvoje vreč.

Solnce se je že prikazalo izza hribov, ko je šla proti vasi. Prijateljice so prišle zajemat vode k potoku, ko prikoraka k njim izpremenjena Urška.

nisi konservativce, ampak radikalec in liberalce. Motenje pojmov s te strani zdi se nam še frivolnejše, nego ono, kojega smo omenjali gori. In takemu motenju pojmov se je uprli tudi "Mir".

Obsodivši nezno nestrpljivost nemških liberalcev in njih sprednje straže: nemških nacionalcov, izraža ta list nado, da krščanska ljubezen poravnava vse. Zato so hvalevredni tisti možje, ki se trudijo, da bi spet oživili in utrdili krščanske nazore. Potem pa nadaljuje "Mir":

"S tem pa še ni rečeno, da mi odobravamo politiko tistih vladnih krogov, ki hočejo sicer nas Slovence in Čehe s katoličanstvom krotiti, pa nimajo toliko poguma, da bi tudi Nemce opominjali na njih krščanske dolžnosti, na državne postavine in na pravico, in tudi ne toliko moči, da bi nas branili pred krivicami liberalnih Nemcev in Lahov (glej Koroško in Istro). Če je kdo dober katolik, iz tega še ne sledi, da mora tudi vladin pristaš biti, najmanjše pristaš take vlade, kakoršna je Taaffejeva. Še prej, ko je Taaffe [konservativno večino za seboj imel, vladal je liberalno; zdaj se je pa že čisto k levičarjem obrnil, in vender se najdejo v Avstriji "konservativni" listi, slovenski in nemški, med njimi celo nekaj tako odločni "Vaterland", ki hvalijo vse vladne korake in delajo na nas utis oficijoznih (vladnih) časnikov! Z liberalci se ti listi pač še pripravajo, da bi pa tudi vlado opominjali, kje in komu se krivica godi, kaj tacega boš v teh listih redko kedaj bral. Štokrat so naši časniki in naši poslanci že razkrili krivice, ki se godijo Slovincem na Koroškem, Štajerskem in Primorskem, pa vlada, katero ti "konservativni" listi toliko božajo, se dela slepo in gluho, in ti "konservativni" listi pa molčijo ali pa le zavolj lepšega kako besedo črhnejo, pa brez vsake resnobe in odločnosti. Kako se zamore tak list "katoliškega" imenovati, ki mu za pravičnost manjka razuma ali pa poguma? S pomočjo katoliške zavesti tiste krotiti, ki so itak krotki, in tiste miriti, ki se jim

krivica godi, in jih opominjati, naj le mirno trpijo, ob enem pa liberalnim Nemcem prostor delati, da imajo [komolce na prostem in zamorejo predrzno in razposajeno okoli sebe dregati, — tako politiko podpirati, to se pravi katoliško zavest zlorabiti za nečimurne posvetne in Slovanom škodljive namene. Ta stavek si naj zapomni, komur mar gre!

Mi koroški Slovenci nimamo niti najmanjšega uzroka, ogrevati se za sedanjo vlado, ki ni ne krop ne voda in naših pritožb noče slišati. Naj pride nemško-liberalna vlada, nam se ne more dosti slabše goditi, vender bi imeli potem upanje, da se liberalna vlada kmalu obrabi, in da pride za njo v resnici konservativna vlada, ne pa živgašvaga med levico in desnico, kakor je zdaj. Avstrija je katoliška država in potrebuje katoliško in pravično vlado. Kedar tako dobimo, da bo v resnici enakomerno pravična vsem narodom v Avstriji, bomo jo tudi mi z veseljem podpirali, takrat se bomo tudi mi prostovoljno podali med vladne liste; do tje pa ostane "Mir" odkrit proti prijateljem in sovražnikom, pa nezaupljiv proti vladi".

Tako piše "Mir"! Človek se kar odahne, ko čita vender enkrat pošteno, odločno, zares rodoljubno in zavednega naroda dostojno besedo. Hvaležni smo celovškemu listu, na tem, da je prav pošteno ožigosal grdo razvado, pitati vsacega človeka z "radikalcem", ako o sedanjem sistemu ne sodi tako, kakor sodijo nekateri naši poslanci. Pustite, da narod sam sodi o namenih in nakanah strank in oseb; a da more to, treba, da mu ne motite pojmov! Sedanji sistem in konservativizem nista jedno in isto.

Aféra Spinčičeva. *)

Govor posl. Pernerstorferja v državnozborni seji dne 5. julija 1892.

Pravo za pravo bi morali misliti, da poslednje besede, koje je izrekel gospod

Bledi mesec pogledal je izza oblakov, ko je zbral Onégov Oní svoje druge pod Urškinim oknom. "Zapeti jej moramo po laški", zasepeta prijateljcem, "a po laško ne znamo. Nemece govori vse na "e n", Latince vse na "b u s", n. pr. "peti b u s podoknici b u s", Francez govori vse skozi nos in Lah končuje vse na "i". Izmislil sem se neko pesmico in to vas navadim. Slove tako:

"He peli šinjorili
Peli Uršili".

Nič ne de, ako tudi nimamo dobrih glasov. Vsak naj kriči, kakor hoče".

Ko se prepriča Oní, da znajo vsi te besede iz glave, tedaj da znamenje in nebo in zemljo pretresujoči laški glasovi zadoné Urški na poitalijančeno uho. Teh hripavih glasov in takega dolgega rjojenja slišali niso vaščanje še nikdar in kaj čuda, ako se je raznesla drugi dan kot blisk novica, da Zaplotarjeva Urška se je poitalijančila v treh tednih in da jej prepevajo radi tega mladeniči pod oknom le po laški?!

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Onégov Oní.

(Iz popotne torbice Onéga Onégovega.)

(Dalje.)

Kako se je ohladila Onégovemu Onému ljubezen?

Bila je trda noč. Urša gre po vodo, Oní jo pričakuje. Ko jo zagleda, skoči k njej, stisne jo na svoje nemirno srce, a — Urša je imela na glavi polno posodo vode. Izpozabila se je revica v onih srečnih trenutkih, objeti je hotela ljubljence, ali o groza! — na Onéga se izlije vsa voda iz posode.

* * *

Kako se je maščeval Onégov Oní nad svojo ljubico?

Kakor povešajo cvetice po gredicah nežne glavice v vročih dneh, ko jim primanjkuje one hrane, ki jih oživlja, tako je bilo tudi z Uršo, kajti tudi ona začela je hirati, tudi ona ni imela več bitja, po kojem je hrepnela. Povešala je svojo glavico, bledela od dne do dne, upadala so jej lica, rudečica jej je izginila z obraza,

poslanec dr. Herold, bi morale odmevati pri vseh strankah in vseh članih te zbornice, ter da bodo smatrali vsi člani te zbornice kot skupno zadevo, označiti svoje stališče v tej zadevi.

Meritorično te zadeve je že načrtal temeljito posl. dr. Herold, osobito pa je dobro pojasnil skoro zločinsko-zanikarni način, kakor je sestavljena disciplinarna razzodba. Meni ne treba, da bi o tem potratil še jedno samo besedo. Najbrže bodo govorili še o tem tudi juristi. Jaz pa hočem govoriti o nečem drugim, kar je v tesni zvezi se zadevo Spinčičevo in za kar je ta Spinčičeva afera tipična v naši zbornici.

Bili ste toliko prijazni, da ste pred nekoliko tedni odklonili zahtevo, da bi se jaz izročil sodišču, čeprav sem bil obdolžen, da sem se tudi o parlamentu izrazil nekako „rahlo“ (Veselost).

No, gospôda moja, takrat se nisem oglasil za besedo. Zasuk v govorjenji, kakor ga je podalo poročilo vladnega zastopnika, ni bil povsem točen; tako na sploh pa priznavam javno in pred večimi ljudmi, da sem se že večkrat izjavil o parlamentu z izrazi, precej nespoštljivimi. (Veselost).

In jaz menim, spoštovana gospôda moja, da sem v to nekoliko opravičen in se zadevo Spinčičevo je nastal nov naslov temu opravičenju.

Spoštovana gospôda, kdaj se je uložil v tej zbornici predlog Pacákov? Predložil se je dne 3. maja 1892, in danes štejemo dan 5. julija. (Čujte, čujte!) Jaz menim, da v nobenem parlamentu sveta, in celo ne v onih, kojih niti ne poznam pobližje, v južno-američanskih in drugih gotovo spačenih parlamentih, v nijednem parlamentu na svetu ne bi bilo mogoče, da bi se dva meseca pustil tak slučaj, ko se trdi s katere-si-bođi strani, da se je kršila imuniteta, ne da bi ga preiskovali (Posl. dr. Fuss: Na Ogrskem niti 24 ur!)

No, moja spoštovana gospôda, od kod prihaja to? To je zelo čudno. Tu imamo zbornico, ki ne skrbi na nikak način za obrambo svojih lastnih privilegijev. Da, doživeli smo tu prizore, ko je večina te zbornice uprav prežala po tem, da vrže zopet kako pravico od sebe ter se jej odreče. Pred nekoliko časa smo doživeli n. pr. tu — kar naj bo dokaz za mojo trditev — prizor, ki ni bil posebno prijeten; čuli smo izjavo predsedništva z ozirom na tolmačenje poslovnega reda in ta predsedništvna izjava je izišla od skupnega predsedništva ter je tolmačila nekov paragraf na način, ki je po našem menenju povsem nedopustljiv.

Na to smo mi — ne morem reči, iz kake stranke, ker stojim osamljen, ali iz malih strank, takozvanih „rogoviležev“ — zahtevali besedo — in spoštovani gospod predsednik nam je ni hotel dati; ker pa smo ropotali prav močno, kakor smo v takih slučajih, ko menimo, da imamo prav, tako storili, delamo sedaj in bodemo storili (Veselost), in ker je slednjič gospod predsednik dober mož, dovolil nam je besedo. Takrat se nam je reklo seveda: Da ni bil gori dr. Smolka, ne bi bili prišli do besede. (Posl. dr. Fuss: Prisilili bi si jo bili). Menim, da smem pri tej priliki izreči odkrit opomin, in to ne samo kolikor se dostaje moje ozobe — kajti v takih stvarih stojim jaz neizprosno na stališču škandala, kadar se odreka pravica, govoriti o poslovnem redu — ampak da smem se stališča večjih skupin izreči naravnost, da ne privolimo v tej zbornici slična odrekanja pravice, in vsaka stranka manjšine pribojevala si boče, ako hoče, pravico govoriti v takih slučajih, pravico, da pomore do veljave svojemu tolmačenju.

Toda, jaz hočem govoriti o parlamentu, o imuniteti in o dostojanstvu te zbornice; kako gre vse to skupaj?

No, gospôda moja, takrat je govorila cela vrsta ljudij. Nepristranemu opaževalcu se je moralo zdeti, kakor da je predsed-

ništvu prva dolžnost, varovati naše pravice, ne pa nam kaj odvzeti od naših pravic. In če je kedaj predsedništvo v kakem izvestnem slučaju drugačnega menenja, reči mora nepristran opaževalec, da še dolgo ne stopijo v ospredje triarci (taki, ki stoje v tretji vrsti. Opazka uredništva.) — to smo mi —, ampak voditelji velikih strank so tisti, ki naj skrbno varujejo privilegije visoke zbornice. (Odobranje na skrajni levici.) Zelo naravno je, da se gospôda pl. Jaworski in grof Hohenwarth ne razgrejeta; gospôdoma odpuščam to. (Veselost.) Ali nekako žalostjo sem videl, da g. Plener, vodja velike liberalne stranke, takrat ni takoj ustal, da pove svoje menenje, ki je izvestno odločilno. Taka zbornica, ki se pusti pitati od predsedništva s takimi stvarmi, gledala boče seveda, da se potuhne tako dolgo, kolikor le mogoče, ko gre za to, postaviti se proti kakemu ministru; kajti minister, to je enkrat pri nas nekaj posebnega; a navadno niso to nič kaj posebni ljudje, čisto so celô navadni ljudje. (Veselost in odobranje na skrajni levici.)

(Dalje prih.)

*) Vse to zadevo sta označila temeljito že govora poslancev dra. Herolda in Kramarja, tako, da mora biti jasna vsakemu. Ker pa utegne kdo misliti, da sta ta dva poslanca govorila pristranski, ali da sta morda pretiravala, se nam vidi umestno, da povemo našim čitateljem, kar je v tej zadevi govoril eden najhujših narodnih nasprotnikov naših. Op. Ured.

o realki in o učiteljski v Gorici.

Ravnokar je pet in trideset let, odkar je nekdanji, na Goriškem dobro znani vodja J. Vogrič (Vogrič, oče štovanega vodje mornarske šole v Pulji in učiteljice mestne ljudske šole v Gorici) priobčil kratko a zanimivo kroniko teh dveh, takrat njegovemu varstvu izročeni zavodov. Iz tega spisa priobčimo danes nekatere zanimive értice.

Po razpustu jezuitskega reda, tako poroča kronist, zadobila je šolska uredba na Goriškem vsled najvišje odločbe vzvišene cesarice Marije Terezije povsem drugo lice. V Gorici bila je normalna šola z jednim tečajem četrtega razreda. Odprli so jo oo. pijaristi. Pervi njej vodja bil je oče Leonhard Nasal, kateremu je leta 1785. sledil oče Modest Zaiger in potem leta 1806. oče Krizostom Dorfner. Vsled mirovnega sklepa v Schönbrun-u dne 14. oktobra 1809. prišla je Goriška pod oblast Francije; odisli so oo. pijaristi in prenehala je normalna šola. Francoska vlada ustanovila je leta 1811 trozrazredno elementarno šolo z italijanskim poučnim jezikom in Benedikt Braunitzer pl. Braunthalski, takratni župnik mestne župnije pri sv. Ignaciji, bil je voditelj. Leta 1813. zasedle so zopet avstrijske armade Goriško, katero je že leta 1500 po smrti Lienharta, slednjega grofa Goriškega, vsled starih pogodeb vtelesil Maksimilijan I. slavni avstrijski hiši. Šola je zopet nastala normalna z nemškim poučnim jezikom. Vodja je bil takratni humanitetni profesor Jakob Tomasini od leta 1811. do leta 1832. Leta 1818. zadobil je četrti razred dva letna tečaja. Leta 1832. postane vodja prejšnji vodja okrajne glavne šole v Kopru Anton Cuttin in leta 1848. z dne 28. avgusta 1847. št. 6096 Josip Vogrič. Leta 1850. spremeni se vsled odloka visokega ministerstva za uk in bogočastje z dne 1. oktobra 1849. št. 6907 četrti razred v dvo-razredno spodnjo realko. Tehnologijo je pričetkom poučeval privatni inženir Fran Pfeiffer.

Trgovinska zbornica prosila je l. 1852. za ustanovitev tretjega razreda, ki se je vsled odloka šolske oblasti v Trstu z dne 18. oktobra 1852, št. 1466 odprl 15. novembra na svečani način. Po slovesni sveti maši, katere se je udeležila vsa vladina spodnje realke in izgledne glavne šole,

govoril je slovesnostni govor gosp. Vogrič v navzočnosti okrajnega predsednika, barona Buffa, prečestitega šolskega nadzornika Antona Urdich-a in mnogih mestjanov in prijateljev šolske mladine. Dan 15. novembra 1852. bodi v spominu!

Pričetkom pripomogla sta pri pouku inženir Pfeiffer za tehnologijo in okrajni sodnik Aleksander Claricini za praktično in trgovinsko računstvo. Leta 1853. dobil je jedno službeno mesto na novejši realki Ivan Škerjanec, ki je pa koj potem bil premeščen kakor provizorni vodja na spodnjo realko na Reko. Nadomestoval ga je šolski pripravnik Jakob Merkel (kasneje profesor na višji realki, ki se je po nesreči prezgodni smrti udal) in kasneje Mihajel Komel, prejšnji učitelj v Vipavi in sedanji vpokojeni c. kr. vadiški učitelj v Gorici. Poučeval je tudi absolvirani tehnik Friderik Schmie d. V istem času obiskovali so trije gojenci in pripravniki preparandiji za učitelje spodnjih realk v Beču in so dobili med studijami precejšno podporo od strani ministerstva. Te je visoko ministerstvo imelo v smislu za nova službena mesta na Goriški realki. Dva od teh gospodov še živita in na polji učiteljevanja marljivo sodelujeta v Gorici; to sta gg. V. in M.

Tekom prejšnjih let si je marsikatero veliko zaslugo v prosepah šolstva in razvitek realnih ved pridobil kasnejši c. kr. šolski svetovalec na Kranjskem, naš rojak dr. Fran Močnik, ki je kakor tehnični učitelj četrtega razreda od l. 1837. do leta 1847., toraj skoraj deset let, se svoje izvanredno znanostjo in realnim znanjem mnogo povzdignil Goriška zavoda.

Vogrič trdi: „jeder gebildete lehrer unseres lieben oesterreichischen vaterlandes erkennet in dessen schriften nicht nur den hohen geist und den hohen grad mathematischer wissenschaft, sondern auch die tendenz eines practischen und vielerfahrenen schulmanne.“

In resnične so te besede! Kdo ne pozna dandanes delovanja našega dr. viteza Fran Močnika, kojemu je podelil naš presvitli vladar viteštvo v izvanredne zasluge šolstva in omike.

Drugi dobrotnik prvotnega tega zavoda, inženir Pfeiffer, pa je dobil 6. oktobra 1852. zlati križec za zasluge.

Od leta 1851. do leta 1855. bil je Primorskim ljudskim šolam, toraj tudi preparandiji in prvotni realki kakor šolski svetovalec prečastiti, tudi v našem slovestvu znani Jože Kovačič*), kateremu je, ko je nastopil častno mesto kanonika pri katedralni cerkvi pri sv. Justu v Trstu, sledil 14. novembra 1855. profesor c. k. gimnazije v Trstu Vincencij Laukotsky.

Normalna, ozirom glavna šola, učiteljska dvoletna preparandija in trozrazredna realka — vsi ti zavodi bili so v poslopji sedanje višje gimnazije, katero poslopje je blagodušno daroval ljudo- in mladino ljubi grof Ivan Werdenberški.

Tako „Vogrič“ leta 1856.

Dandanes je v Werdenberškem poslopji c. k. višja osmorazredna gimnazija z nemškim poučnim jezikom pod vodstvom g. Gross-a in éveterorazredna c. k. deška vadišnica z italijanskim in slovenskim ter v zgornjih dveh razredih nemškim poučnim jezikom pod voditeljstvom g. Skubina. Mimo tega ima Gorica v nekdanjih ulicah za mesnicami v posebnem poslopji sedem-razredno višjo c. k. realko z nemškim poučnim jezikom pod vodstvom dr. Ejmd. Schreiberja, in leta 1891. odprlo se je v povsem novejši palači, blizu Werdenberškega poslopja, c. k. izobraževališče za učiteljice, ki je bilo poprej v privatni

*) Em. Jože Kovačič r. 1808 v Čatežu na Dolenjskem; umrl 1867. v Trstu. Pisal po slovenski in po nemški. Bil tudi „Čebeličar“. Priobčil 1832. lepo čestitko dr. Jakob Zupanu in 1846. v nemškem jeziku opis življenja tržaškopoperskega škofa Ravnicekarja. Doktor Kandlar je spisa poitalijančil naslovom: „Biografia di Monsignor Matteo Ravniceher, Vescovo di Trieste e Capodistria“.

hiši v ulici sv. Jvana tik italijanske dekliske mestne šole s štirimi tečaji in c. k. deklisko vadišnico s petimi razredi. Slednjima zavodoma je vodja preč. g. F. Hafner. Če še dostavimo, da je deželni nadzornik srednjim šolam v Gorici g. Leschanovskij in učiteljskam in ljudskim šolam g. Anton vitje z Klodič-Sabladoskij popolnili smo zanimive majhne értice iz leta 1856. Na višji realki so nekdanji službovali: Zakrajšek, Valenčak, Glowacky, Urbas, Kleinmayr Urbančič in nepozabni nam Fran Erjavec; ter Čehi: Streissler, Brechler, Zvefina in sedaj, leta 1892. še službujejo naši: Berbuč, Pohl, Zorn in Seidl. Na učiteljski*) je mimo vodja Hafnerja še naš rojak dr. Kos, Anton Fras, Orešec; i na vadišnici: Skubin, Kumar, Mercina, Sivec, Budal in Poniž. Pre-rana smrt pobrala pa je Anton Hribarja, voditelja in skladatelja ter spretnega in nekdanj obče-znanega pevovodjo.

Dobro bi bilo, ko bi kdo nasledoval v natančnih potezah kroniko teh dveh zavodov od leta 1856. do sedaj. K.

Različne vesti.

Razne vesti. Cesar je odredil, da se ne nadaljujejo velike vojaške vaje po Galiciji z ozirom na slabe zdravstvene odnošaje v sosedni Rusiji. — V Srbiji se je dogodilo nekaj posebnega: na mesto radikalnega ministerstva je stopilo liberalno ministerstvo z Jovanom Amakumovičem na čelu, v zvezi okolnosti, da so v skupštini radikalci v veliki večini. Vsi novi ministri so pristaši regenta Rističa. Prvo delo novega ministerstva boče seveda, da razpusti skupštino in razpiše nove volitve. Druge vprašanje pa je, ali si boče moglo priboriti večino v skupštini.

Iz Ospa se nam piše: Gospod urednik! V „Katholisches Vereinsblatt“ z 15 t. m. čitam: „Vlada grofa Taaffeja nagiba se vedno bolj na levo. Sprememstvo o uravnavi valute je seveda moralo biti poplačano; taka plačila lahko uvidimo v padu češkega ministra-rojaka Pražaka, v odlikovanji zaupnega moža liberalcev, ministra grofa Kuenburga, v penzioniranju kranjskega deželnega predsednika Winklerja, v dekoriranji liberalnega strankarja Dr. Russa z komturnim križem Fran-Josipovega reda itd. Grof Taaffe ume ravno probatnimi sredstvi odstranjevati vse zapreke, ki se protivijo njegovemu fortwursteln in forgfretten. Ta sredstva so: udovoliti osobne ali strankarske interese. Pri tem se pa čisto nič ne ozira na duševno aligmotno dobrostanje ljudstva.

Vlada pozna le en smoter: Stranke na uzdah držati, sebe pa nad vodo“.

Gori omenjeni list ima gotovo dostojno verjetnost pri „Slovencu“, zato kličemo tudi mi, ki živo občutimo že v kožo „Belohnungen alla Pražak“ od strani vladnih organov: O sekcijonskefi kranjski! Kdo Vam je zaupal kabinetno tajno, da so temu krivi Mladočehi ali celo Laginja? Eksce-lenca Taaffe? Tedaj imate prav!

Čehi v Trstu. Lepo število tržaških Slovencev in — Slovenk zbralo se je v soboto ob 6. uri 40 m. popoldne na kolodvoru pri sv. Andreju, da pozdravi mile česke goste. Osobito nas je razveselilo, da je prihitelo prilično število mož iz delavskega stanu, kar priča, da se vendar-le polagoma vzbuja mej narodom čut vzajemnosti avstrijsko-slovenske. Boječi se kakih neprijetnosti, kakoršne se kaj rade naklanjajo nam Slovencev, uredili smo tako, da je bil vzprejem na kolodvoru kolikor moči nešumen. Predsednik čitalnice tržaške, gospod Anton Truden, prozdravil je goste čisto na kratko, a zahvalil se mu je jeden izmej učiteljev. Po kratkem odmoru v Čitalnici sestali so se Čehi v pivarni „Pilsen“, kamor je došlo tudi ve-

*) Izobraževališče za učitelje pa je v treh oddelkih, s slovenskim, hrvatskim in italijanskim poučnim jezikom za vse Primorsko v Kopru.

liko število Tržačanov iz vseh stanov. V prijateljskih pogovorih glede programa nadaljnjemu potovanju izletnikov prišla je kmalu deseta ura, to je trenotek, ko se je poslovil od nas jeden del izletnikov odhajajoč s parnikom „Friese“ v Benetke. Po odhodu teh pa se je vnela zelo animirana zabava: z vsakim trenotkom naraščalo je navdušenje, izvirajoče iz gorkih simpatij, koje goje tržaški Slovenci do bratskega nam naroda češkega. Vstili so se pri srčni govori, koji so mogli češke goste prepričati, da so prišli mej brate. Se strani Tržačanov so govorili predsednik Čitalnici, Anton Truden, starosta „Sokolov“, dr. Gustav Gregorin in poslanec prof. Mate Maudí, poslednji v češkem jeziku. Mej izletniki je bil tudi poznani mestni svetnik Pražki Březnovki, ki se je oglašil opetovano za besedo. Razne v podbujalne slovanske pesmi prepevale so se stoje. Odbila je že polnoč, ko smo se razšli. V nedeljo dopoldne ogledali so si gostje naše mesto, popoldne pa je bil izlet v „Miramar“. Povrnivši se v mesto zbrali so se Čehi na krasnem prostranem in lepo okinčanem vrtu „Narodnega Doma“ pri sv. Ivanu, kamor je došla velika množina meščanov in okoličanov. Tu se je pa vnela tako prisrčna zabava, kakoršne že dolgo nismo doživeli. Slava Sveto-Ivančanov, slava njihovemu tamburaškemu zboru, ki se je toli divno proslavil se svojim prvim nastopom. A tudi močan pevski zbor, sestavljen iz pevcev raznih pevskih društev, prepeval je izborno. Tako dobre volje že dolgo nismo videli naših ljudi, nego ta večer. Eppur si muove: narod naš jel spoznavati važnost národa češkega za nas Slovence. In nadejamo se, da so češki gostje prejeli najbolje utise o nas, da so se prepričali o bratskem čustvovanju našem, ki je sad spoznanja, da moramo biti hvaležni onim, ki nam hočejo dobro. Pošilljajoči najiskrenejšje pozdrave za dragimi sinovi národa češkega, prosimo jih, da so mej svojimi rojaki tolmači čustvovanja našega.

Pripomniti bi še bilo, da so bile slavne oblasti zelo v skrbi za varnost naših gostov, kajti oko pravice in javnega reda spremljalo jih je na vseh njih potih. Je že tako, no!

Nočejo nas poznati. Kadar-koli se ima slaviti kako dinastiško slavje, tedaj so Tržaški Slovenci prvi, da store to, kar jim velevala cesarju dolžna udanost. Pričakovali pa bi po vsej pravici, da tudi vladna glasila vrše svojo patrijotičko dolžnost nasproti nam. A te svoje dolžnosti se nikakor ne zaveda stara dama „L'Adria“, kar je zopet dokazala se svojim poročilom o proslavljenji rojstnega dne cesarjevega. Piše namreč: „Parimenti erano imbandiate e pavesate le residenze delle Società: dei Veterani militari, Austria, Unione Operaia, ed altre“. Pod ti poslednji dve besedi je potajila vrla „Adria“ naši podporni društvi, ki sti tudi storili svojo dolžnost. „L'Adria“ omenja vsacega neslovenskega društva, ako le z mazincem gane za ukoreninjenje patrijotičkega čustvovanja, a mrze jej imena slovenskih društev, v kojih velja stara tradicija: gojiti mej svojimi člani zvestobo do cesarja in države. — Vprašamo tedaj gospódo: kaj mislijo doseči s takim postopanjem, ki toli ozlovolja naše dobre ljudi? Ako nas mrze za svojo osebo, slobodno jim, a ko gre za sveto stvar dinastiškega čustvovanja, morali bi vendar potlačiti svojo mržnjo ter dati vsakemu — kar mu gre.

Rojstni dan Njeg. Veličanstva praznoval se je i v Barkovljah. Na predvečer imenovanega dne zbrali so se pevci, „Adrijaši“, v lepo razsvitljenem vrtu króme „Obrtnijskega društva“. Ob koncu vrta stal je lep in velik transparent „Adrije“ z napisom v narodnih barvah; ob desni strani transparenta visela je velika naša trobojnica, ob levi pa velika hrvaška zastava. Nad zastavama in transparentom je visela avstrijska zastava — kazóč s tem, da se Slovani tu ob Adriji vedno

spominjajo celokopne domovine — Avstrije. — Pevski večer „Adrije“ izvršil se je vrlo dobro; močan pevski zbor izvršil je izvrstno svojo nalogo in ob polnoči še-le razšli so se pevci s prepričanjem, da bode orila slovanska pesem v Barkovljah še na dalje — v srd gospóde, navživajoče se ob letnem času tamošnjega slovenskega zraka — in vzlic vestnemu opominjevanju lista „Il Piccolo“ do tamošnjega Capovilla, naj zapreči slovensko petje. —

Omenjati je še, da se je pričel večer s Hribarjevo kantato in cesarsko pesnijo. Predsednik „Adrije“ izustil je pri tem svoj govor, kateremu so sledili trikratni živio-klici na presvitlega cesarja — a istotako se je večer zaključil z imenovano kantato in cesarsko pesnijo. Slavnosti tej je prisustvoval tudi g. prof. dr. Karol Glasler, predsednik „Slovenskega pevskega društva“ v Trstu, kateri gospod ne zamudi nobene prilike v prid širjenja slovanskega petja v okolici. — Drugi dan (18. t. m.) pa so visele raz prostore „Adrije“ tri zastave. V sredi avstrijska, ob desni slovanska, a ob levi strani hrvaška zastava, kar je neizrečeno v oči bódlo nekatero gospódo, katera misli da so Barkovlje „vsaj po letu“ italijanske.

Kakor sti pa društvi „Adrija“ in „Obrtnijsko društvo“ skupno slavili predvečer Njeg. Veličanstva, tako bi morala enaka sloga vedno vladati mej imenovanimi društvoma, kajti sloge je v Barkovljah res potreba. Ne dal Bog, da bi se sloga rušila le radi jedne same osebe! Barkovljanski veljaki (vsaj nekateri) pa podpirajo „Adrijo“ vse premalo; ugaja jim sicer slovansko petje, ugaja jim, videčim, kako se domači mladeniči likajo v tem društvu: ali ko gre za podporo, tedaj mine vsa navdušenost nekaterih gospodov. — Sedaj si ureja imenovano društvo svojo knjižnico; razna društva in več rodoljubnih gospodov darovali so knjige, a udjepevi — priprosti delavci — zbirajo mej seboj potrebno svoto za napravo večje omare, odnosno shrambe knjig ter vezanje istih. To je pač vredno omenjati, kajti v minolem letu (1891) predčitali so udje imenovanega društva (pevci in podporni udje) do blizo 400 knjig! — Oni, kateri morejo, naj le podpirajo važno to društvo!

Iz Rifenbergera se nam piše: Ker so Vam došla iz več občin poročila o slavnosti rojstnega dne Njeg. Veličanstva, Franca Jožefa I., dovolite mi, da omenim tudi naše slavnosti. Zjutraj zgodaj že so naznanjali topidi, da je prišel dan slavnosti. Ob 7. uri je bila slovesna sv. maša, katero je daroval naš prečast. župnik z asistenco g. kaplana. Te sv. maše udeležilo se je obč. starešinstvo, c. k. žandarmarija in obilo družega ljudstva.

Popoldne ob 6. uri je bil banket pri gosp. županu, katerega se je udeležila večina starešinstva, c. k. žandarmarija, in več odličnega ljudstva. Med tem sta bila gosp. Sorre kot zastopnik g. grofa Lanthierri-ja, in g. nadučitelj Poniž, kateri nas je navduševal pri slavnosti. Pri tem nas je kratkočasila dobro znana godba prvaaških veteranov. Med obedom je g. župan Pečenko v kratkem, pa jedrnatem govoru razložil pomen svečanosti in dobrotljivost našega cesarja ter je konečno trikratnimi živio-klici napil cesarju, da ga Bog poživi in ohrani še mnogo let. Druga napitnica g. podžupana Pavline je veljala Habsburški hiši. — Tudi napitnica g. Makovic-a bila je naudušeno sprejeta. Veselje in radost uživalo je vse občinstvo.

Iz kratka: slavnost je bila prirejena prav lepo. Hvala rediteljem!

Iz Kamnika se nam piše: Desetletnica pevskega društva „Lira“ vršila se je 14. t. m. v prijetnem mestecu Kamniku. Imenovano društvo vzajemno z mnogimi kamniškimi rodoljubi in rodoljubkami sprejelo je prisrčno ob pol deveti uri zjutraj društvu „Hajdrih“ iz Proseka in „Slavec“ iz Ljubljane. — Med sprevedom padali so z oken dišeči šopki med goste, tako, da so

ti po iskrenem vzprejemu, ter po srčnem in lepem pozdravu gospoda mestnega župana bili kar iznenadeni.

Ob eni uri zbralo se je k banketu pri „Krištofu“ mnogo ljudi. Po končanem obedu vršile so se napitnice. Najbolj navdušeno sta se pozdravljala od daleč došla „Hajdrih“ in „Slavec“. Ob 4. uri napolnil se je vrt in dvorana pri „Fischerju“, kjer se je vršil naznanjeni program. Vsi zbori peli so se lepo in imeli smo priložnost opazovati, da imajo vsa tri društva dobro izvežbane pevce. Posebno lepo pojo pevci naši, oduševljene, ognjevite skladbe. Morali smo se vrlému „Hajdrihu“ le čuditi, da je po dolgem potovanju in po trudapolnem dnevu pel vendarle svoje pesmi tako občutno in in s tako lepimi glasi. Zamolčati se tu pač ne sme, o diki njih društva, o bariton-solu g. Slaviku. Mila vendar poln njegov glas donel je po dvorani kakor čist zvon.

Društvo „Lira“ pa se sme, more in mora ponašati sé svojim redkim izvrstnim tenorjem. Poslednji, dobri tenorji namreč, so redki in Kamnik sme reči, da ima v sredini svoji gorenjskega slavčka. Njegov solo v „Oiganih“ bil je tako krasan, njegov tenor-glas tako poln, da ni imel miru, dokler ni na občje zahtevanje ponovil zbora in svojega „solo“. Tudi pozneje na večer žvrgolel je g. Štefančič v dvorani „Fischer“, da so gostje kar strmeli. Pozno v noč razšli smo se s prijetnim vtisom, ki nam ga je napravila nedeljska svečanost.

Zasluzena pohvala gre pevovodji g. Steletu, ki je vodil vse zbere in petje, za katero je ves vnet.

S Tolminskega se nam piše: Skoro vsi nemški časopisi se bavijo in pišejo zadnje čase o knez Bismarckovem potovanju; kako navdušeno ga nemško ljudstvo pozdravlja in sprejema. Iz tega se vidi, kako je nemško ljudstvo političnozavodno in kako umeje politični položaj.

Tudi na Avstrijskem najdemo dosti ljudi, ki bi hoteli posnemati Bismarcka. Še med nami na Tolminskem, v središču tega lepega okraja, žive taki Bismarcki, katerih glavice pokriva pa nekoliko več las, nego bivšega nemškega kancelarja; toda pod temi maloštevilnimi lasidi se ne nahaja ona politika, kot pod kancelarjevimi tremi ščetinami, ampak ona politika, ki se bavi bolj z sobičnostjo in separatnimi nameni.

Bismarcki naši so privedli občinsko gospodarstvo v take dolgove, da jih sedanjji rod pri najboljši volji ne more poplačati.

Tudi v našem cestnem odboru imamo take Bismarcke. V dobi 17 let je plačal tolminski sodni okraj samo na 21% dokladah 204.000 gld. (brez družih posamečnih državnih in deželnih podpor) za namene cestnega odbora. In kaj se je napravilo za to grozovito svoto? Malo, zelo malo. Nobeno delo se ni dokončalo popolnoma. In človek bi misnil, da pri tolikih žrtvah bi morale biti skladavne ceste boljše, kakor državne.

Poglejmo s mo par teh cest, ki so se gradile v tej dobi. Cesta iz Starega-Sela v Breginji gradila se je pred par leti, ki pa je sedaj v takem stanu, da se pošarski voz kar preobrača po njej. Cesta Uršnik — Kozarsko — Sv. Lucija gradila se je 1882 leta, pa še dandanes nimajo podjetniki računa o njej. Cesta po Baški dolini gradila se je tako famozno, da jo je voda, preden je bila končana, popolnoma odnesla. Ti in enaki „slavni spomeniki“ nam pričajo o mojsterskem poslovanju cestnega odbora; in glejte, vendar se čujejo tu pa tam še slavospevi našim Bismarkom.

Cesta čez Petelinc, to je vse, a še ta ima tako krivo smer, da Bog pomagaj. —

Kar bi bilo pa najbolj potrebno, na to se ni mislilo v dobi 17 let, dasi je dobro znano, da je na cesti blizo tolminskega trga od Tuzulina do Tomaža padlo pod škarpo že nad 20 oseb, ki so se poškodovale močno in ena je celo umrla v kratkem času.

Kaj dela slavni deželni odbor, da ne vrši svoje dolžnosti? — Vsaj živimo v državi, oprti na pravico; in kot pravi državljeni in davkoplačevalci imamo pravico zahtevati pojasnila, kako se porablja naši groši. — Gospoda okrajnega glavarja grofa Marcencija pa prosimo, da se svojo eneržijo očisti zrak, ki so ga okužili znani mameluki.

Za družbo sv. Cirila in Metoda podaril g. Zulian Josip gld. 1.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti darovali so Brkini in Materijski Kraševci 6 gld. 10 kr.

Iz odbora „Del. podp. društva“. Vsed sklepa odborovega morajo se nadzorniki društva sestati vsako 1. in 3. nedeljo v mesecu in to ob 6. uri popoldne. Gg. nadzorniki so naprošeni torej, da se vestno udeležujejo teh sej, ki so velevažne za razvoj, prosep in blagostanje društva. Nadejamo se, da naš poziv ne ostane brezvspešen.

Članom „Del. podp. društva“. G. dr. Prusnig uroduje od 11. do 12. ure v lekarni Miniussi pri sv. Antonu starem, od 2½. do 3½. v stanovanju Piazza dela Borsa št. 6 II. nadstr. pod portico št. 6, od 4½. do 5½. v lekarni Mizzan pri sv. Jakobu od 15. septembra do 15. maja od 12—12½. pri sv. Jakobu. — G. dr. Mandić uroduje od 8½. do 9. ure v lekarni Ravasini Piazza Stazione, od 9—9½. v lekarni Leitenburg Piazza S. Giovanni, in od 11—12. v lekarni Miniussi pri sv. Antonu starem, od 3. do 4. v stanovanju Piazza della Borsa št. 13 I. nadstropje.

— Naznanja se tudi, da se bolniška podpora izplača le vsako soboto (glej pravila § 11). — Člane opozarjamo, da morejo v društveni pisarni naznaniti vsako premeno stanovanja.

Tržaške Slovence opozarjamo še enkrat na veselico v Lindaru poleg Pazina, ki bode prihodnjo nedeljo. Gospodi tržaški je dana ugodna prilika, da z lepim in zanimivim izletom združijo delo za narodno stvar. Pokažimo milim Istranom, da bifejo zanje vroča srca povsod drugod, kjer koli žive prijatelji resnice in pravice.

Avviso. Opozarjamo slavno občinstvo na razglas v „Osservatore Triestino“, zadevajoč dobavo kruha in ovsu za vojaštvo c. in kr. 3. vojnega kora za leto 1893.

Natanjoneji pogoji se izvedo od 10. do 12. ure predp. pri oskrbovalnih magazinih v Gradci, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Trstu, Gorici in v Pulju.

Na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novemestu, kjer se prične šolsko leto 1892/3 dne 3. novembra 1892, izpraznjenih je več mest za plačujoče učence. — Prošnje naj se pošljejo do 8. septembra t. l. vodstvu omenjene šole na Grmu.

Telefonska zveza mej Trstom in Dunajem bode skoro dogotovljena. Proga iz Trsta do kranjsko-štajerske meje je dogotovljena in tudi na Štajerskem gre delo hitro izpod rok. Kmalu se bode torej govorilo mej Trstom in Dunajem.

Blazna morilka. Blizu Višnjana v Istri umorila je neka kmetica v hipu duševne nezavednosti troje svojih otrok, katerih najstareje je bilo še le v 6. letu. Dvema otrokama prerezala je z britvijo žilo na vratu, tretjemu pa preparala trbuh. Pred sodnikom je govorila jako mirno in ravnodušno ter v jednomer trdila, da je bila primorana storiti ta umor.

Samomori. Včeraj zvečer se je zastrupila neka Terezina Bartoli v cvetoči dobi 19 let. Najbrže zopet „nesrečna lju-bezen“. Včeraj popoldne vrgel se je raz 5. nadstropje v poslopju dež. sodišča neki 60 letni mož ter obležal mrtev na lici mesta. Identitete samomorilca še niso dognali. — Tudi v ulici Via Remota vrgla se je neka oseba raz okno stanovanja. O tem samomoru nimamo podrobnih poročil. — V morje sta se vrgli 67letna vdova nižjega računskega svetnika Julija Bluth in nje 40 letna hči Roza. Blutovka je

uživala pensijo 40 gld. in vender so bile baje gospodarske razmere krive temu dvojnemu samomoru. — To je grozna slika socijalnih odnošajev naših.

Dunajska borza.

23. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	gld. 96.40
" " " " " " " "	—	96.10
Zlata renta	—	118.95
5% avstrijska renta	—	100.45
Delnice narodne banke	—	1000.—
Kreditne delnice	—	315.75
London 10 lir sterlin	—	118.60
Francoški napoleondori	—	9.49
C. kr. cekini	—	5.67
Nemške marke	—	58.57

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, nom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovencem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici „Caserma“, slovenskemu občinstvu. Najelegančajše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza del ... ma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštnino vred. Cl.

Karol Colja, zganjarija in tobakarna v ulici „Via Arcata“, nasproti hiše Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste in siropove pijače, „pasareto“ in sitone.

Hotel in restavrant Šiškovič prav blizu postaje Hrpelje - Kozina ima jako lep razgled v višokoti 490 metrov nad morjem; oskrbljen je izborno z vsem potrebnim; na razpolago so krasno opravljene sobe za poletno bivanje; kuhinja in pijače izborne, cene nizke. Voznina po železnici stane samo 20 kr. 24-26

U. Mrevlja, Via Belvedere št. 19. Priporoča slav. občinstvu vsake vrste moke, otrobov, turšice, ovsna in raznega kruha po najnižjih cenah. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonijalnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizu tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaščic, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštnice. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevarja, Via Barriera vecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprsno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanje 25 litrov. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarinar. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojaške zaloge z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in št. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Ivan Prelog priporoča svojo trgovino v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Mellin a vente št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. C.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Ivan Umek, čevljarški mojster, Via Roslavna št. 6. priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene. 60-57

Anton Godnig, via Nuova nasproti lekarni Zanetti-a priporoča svojo veliko zalogo kave, olja, riža, sladkorja in raznih domačih pridelkov. — Cene so neverjetno nizke, požrežba je vestna in nagla. 10-24

Petroleum po 12 kr. liter se dobiva v prodajalnici Artura Fazzini, Via Stadion št. 22. — Telefon 519. 14-20

Krojaški mojster FRANINAMO naznanja sl. slovenskemu občinstvu, da je svojo delavnico preložil na Corso št. 8 II. nadstr. Zagotovljajoč ceno in točno postrežbo se priporoča najiskrenejše sl. občinstvu.

TRŽASKA HRANILNICA Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9-12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10-13 ure dop. Obresti na knjižice. 3% Plačuje vsak dan od 9-12. ure opoldne. Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld mora se odpovedati 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej. Ekskomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 3% Posojuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gld. po 5% višje zneske od 1000 do 5000 gld. v večje svote po 4% Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru. TRST, 23. Aprile 1892. 16-24

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazež, zadavica, rora, zapala ustijuh itd. mogu se u kratko vrijeme izlečiti rabljenjem NADARENH

Prendinijevih sladkišah (PASTIGLIE PRENDINI) što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalah nastaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah. Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacijaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) to gledati, da bude na omotu kutijice (skatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima natisnuto na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“. Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom. Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta. 46-52

AVGUST BRUNNER TRST Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolivnica
Die Maschinen-Fabrik und Eisengießerei von August Brunner
übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als:
MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GÜTER, SAULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN.
Telefon št. 291. 16-24

AVGUST BRUNNER TRST Via Conti številka 6 a.

AVGUST BRUNNER TRST Via Conti številka 6 a.

FILIJALKA C. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.
V vredn. papirjih na V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2% 30-dnevni odkaz 2 1/2%
8- " 3 1/2% 3-mesečni " 2 1/2%
30- " 3% 6- " 2 1/2%

Vplačevanja avstr. vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 17. in 21. odnosno 12. junnja.

Okrožni oddel. V vredn. papirjih 2 1/2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Sasz in Solnograd, — brez troškova.

Kupnja in prodaja vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-16 pri odbitku 1% provizija.

Predjumi. Sprejemajo se vsakovrstna vplačila pod ugodnimi pogoji. Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi. Uložki v pohranu. Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu. Trst, 13. maja 1892. 17-24

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu. Zavaruje proti požarom, provozu po suhem rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890. Gravnica društva gld. 4,000,000.— Pvmijna rezerva zavarovanja na življenje " 10,754,306 91 Premijna rezerva zavarovanja proti ognju " 1,612,910-22 Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju " 33,594.10 Rezerva zavarovanja proti toči " 200,000.— Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A) " 163,786-21 Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B) " 137,573-85 Rezerva speeljalnih dobičkov zavarovanja na življenje " 250,000.— Občna rezerva dobičkov " 1,127,605-98 Urad ravnateljstva: Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši)

10-8 Novosti! 8-10

Srajce za hribolazce tkane, iz najbo jših snovij, gladke barve all pisane, s širokim doli povešenim ovratnikom in dvomi žepi na prsih, popolna velikost, izborno delo. Komad gld. 1.20

Svileni pasi 1 meter dolgi, 6 cm. široki, s posebno dvojno kačesto zaponu. Komad 50 kr.

Klobuk za hribolazce iz I-a klobučevine se širokim svilenim trakom ter možnjikom za nakite. gl. 2

Ovratnice za hribolazce 3 komadi gld. 1 razpošilja po poštnem povzetju

Emil Storch Dunaj, I. Salzgasse Nr. 65

Drogerija Arturo Fazzini v Trstu Ulica Stadion 22 — Telefon 519. Velika izber mineralnih voda, zmlatih oljnatih barr najfinijih vrsti; rudeče, rumeno, zelene, višnjeve in črne po 28 novč. kilo. Svinčnata belilo po 32 novč. kilo. Cinkovo belilo najčisteje po 40 novč. kilo. Razun tega velika izber barr na vodo in čopičev vsake vrste tor po cenah, s kojimi ni mogoče konkurirati. — Zaloga glasovitoga krepila od Kwizde (Korneburger Viehnährpulver) za živino. Zaloga mirodij, barr, zdravil; zalogo ževplja in modre galice za rabo pri trtah. Naročniki morejo brezplačno uporabljati telefon. 14-50

Spomladansko zdravljenje najboljšo je s čajem iz tavžentrož (milefori), kri čisteče in neprekosljivo sredstvo zoper palenje v želodecu, hemoroidalne bolezni itd. — Zavitek z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 kr., s pošto 5 kr. več. Čuvati se je ponarejenja zdravila. Dobiva se v odlikovani lekarni 60-100

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljave izvršujejo se neutegoma.

DROGERIJA na debelo in drobno **G. B. ANGELI** 104-15 TRST 12-12 Co'so, Piazza della Legna št., 1. Odlikovana tovarna čopičev. Velika zaloga oljnatih barr, lastni izdelok. Lak za kočije, z Angleškoga, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barr, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode. **MINERALNE VODE** iz najbolj znanih vrelecev kakor tudi romanjsko ževplo za ževpljanje trt.

Išče se 3-6 **prodajalec** za trgovino „Obrtnijskega društva v Barkovljah. — Več se izve pri predsedništvu omenjenega društva.

LEKARNA A. KELLER ex Rondolini, utemeljena v letu 1769. TRST, Via tiborgo br 13. Razprodaje sledede posebnosti: Glasovite in pravo flašo iz Brešije, železo-Mallesi. Navadno ribje olje; isto olje z jodom in železom. Elikzir Cocco, okropnjači in prebavljajoči. Elikzir China proti mrzici. Anatarsko vodo za usta. Obče poznano vodo katrama in vzbirgavanja katrama. Zmos proti tajnim boleznim. Ekstrakt Tamarinda z Antilov. Vino s Chino okrepiljajoče želodec kakor Marsali. Prašek za zobe, bel in rožnat. Ciperski prašek bel in rudeč itd. itd. Glavna zaloga rogatske kislice kneza Esterhazyja. NB. Pogodbe za tukajšnje dožele se vprejemajo po ugajajoči pogodbi ali po povzetju. 7-27

CARLO PIRELLI mejnarodni agent in speditér Trst, Via Arsenal št. 2. 19-32 Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje